

826

GALODUR

-5-

T.C.  
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI  
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

A n k a r a

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300-1479  
Konu : Yazılı Soru Önergesi

19 TEMMUZ 2002

10910

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 28.06.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16005 sayılı yazısı.

Erzurum Milletvekili Sayın Aslan POLAT'ın tarafıma tevcih ettiği 7/7855-16072 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncü maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN  
Bakan

EKLER :

- EK 1- Önerge Cevabı  
(3 sayfa)  
EK 2- Tablo (1 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği :  
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :  
Başbakanlık

827  
-6-

**ERZURUM MİLLETVEKİLİ SAYIN ASLAN POLAT'IN  
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI  
(7/7855-16072)**

**Sorular 1,2,3,4,5,6,7,8,9:**

-Linyit yakıtı kullanan elektrik santralleri, doğalgaz kullanan santrallerden ortalama olarak %25 daha ucuz olmasına ve yurt dışından ithal edilmediği için döviz kaybına sebep olmadığı halde neden yıl içinde üretimlerin yıl sonuna doğru 1/2, 1/3 oranlarına düşürülüp yıllık proje üretiminin çok altında üretim yapılmaktadır?

-EÜAŞ bağlı linyit santrallerinin 3686 MW kurulu güce mukabil 12.404.8 GWH üretim yapması planlanırken, doğalgaz santrallerinden 2782.9 MW kurulu gücü ile 17.833.7 GWH enerji üretimi planlanmasını nasıl izah ediyorsunuz?

-Doğalgaz santrallerini maksimum kapasite ile çalıştırırken daha ucuz ve ülkemize döviz kaybına sebep olmayacak linyit santrallerini 1/2, 1/3 kapasite ile çalıştırma sebebi doğalgazdaki al ya da öde anlaşması sonucu plansız ve aşırı yapılan doğalgaz bağlantılarında meydana gelen fazlalıkları kullanma mecburiyetinden mi kaynaklanmaktadır?

-Doğalgaz alımındaki bu aşırı bağlantı yüzünden düşük kapasite ile çalıştırmanız sonucu kapatmayı planladığınız linyit ocaklarından işsiz kalacak işçi sayısı ne kadardır, bu ocakların kapanmasının yurt ekonomisine zararı ne kadar olmaktadır?

-Linyit santrallerini tam kapasite ile çalıştırmanız sonucu üretilecek enerji artış miktarı ne kadardır, bu enerjinin yurt ekonomisine yıllık katkısı ne kadar olmaktadır?

-2002 yılı bütçesi 5 ayda 15.7 katrilyon açık verip, bütçede %65 ortalama faiz ile hesapladığınız borçlanmayı 19 Haziran itibariyle %73.9'larda ancak borçlanabilirken, yurt içinden dövize ihtiyaç duymayan hidrolik ve linyit elektrik santralleri %22-%50 arası kapasite ile çalıştırıp yurt

dışından döviz ile doğalgaz alımına ağırlık vermeyi hangi ekonomik gerekçeler ile açıklayacaksınız?

-2002 yılı Türkiye elektrik enerjisi üretimimize aldığınız Elbistan, Kangal, Orhaneli, Seyitömer, Tunçbilek, Yatağan Linyit Santrallerinde toplam 3686 MW kurulu güçten elde etmeyi planladığınız 12.404.8 GWH enerji üretimi 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 ve 2001 yıllarında ne kadardır?

-Kemerköy, Soma-A, Soma-B, Yeniköy Santrallerinden 2002 yılında üretmeyi planladığınız toplam 2084 MW kurulu güçten elde etmeyi planladığınız 7758.4 GWH elektrik enerjisi üretimi, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 ve 2001 yıllarında ne kadardır?

-Bu santrallerin enerji üretimlerinde bir fark var ise sebebi nedir?

**Cevaplar 1,2,3,4,5,6,7,8,9:**

Bilindiği üzere doğal gaz yakıtlı kombine çevrimli santrallerin termik verimleri, aynı kurulu güçteki linyit yakıtlı santrallara nazaran daha yüksektir. Buna ilave olarak, söz konusu doğal gaz santrallerinin emre amadelikleri (ortalama 7900 saat) linyit yakıtlı santrallerin emre amadeliklerine (ortalama 6500 saat) göre daha yüksektir. Bu sebepten doğal gaz santrallerinin programlanan elektrik enerjisi üretim değeri doğal olarak linyit santrallerinden daha yüksek olacaktır.

Elektrik enerjisi üretim programları yapılırken temel amaç; kaliteli, güvenilir, kesintisiz ve ucuz elektrik enerjisi üretmektir. EÜAŞ Genel Müdürlüğü işletmesindeki termik ve hidroelektrik santrallerin yıllık işletme programları yapılırken kullanılan kriterlerin bir tanesi de barajların yıllık su gelirleridir. Ancak daha büyük sorunlara neden olacak bir işletme politikası ile 1999 yılından başlayıp 2001 yılında had safhaya ulaşan kuraklığa bağlı olarak baraj gölleri kritik kotların altına inen hidroelektrik santrallerin çalıştırılması, santral türbinlerinde hasara neden olacak ve bir süre sonra devre dışı olan santral hiç üretim yapamayacaktır. Yukarıda da belirttiğim

1999-2001 yılları arasında yaşanan kuraklık nedeni ile 2001 yılında herhangi bir kısıntı, kesintiye meydan verilmemesi için kapasiteleri zorlanarak çalıştırılan termik santrallerin bakım-onarım ve revizyonları ertelenmiş, 2002 yılı santral revizyon programları 2002 yılında devreye girecek yeni santrallerin elektrik enerjisi üretimine katkısı düşünülerek yapılmıştır. Bu program çerçevesinde Nisan 2002'den yıl sonuna kadar 1500-2000 MW'lık termik güç dönüşümlü olarak revizyona alınarak, termik santrallerimizde daha önceki yıllarda ertelenen rehabilitasyonlar ile geçtiğimiz üç kurak yılda yapılamayan revizyonlar uygulamaya konulmuştur.

EÜAŞ Genel Müdürlüğü bünyesindeki termik ve hidroelektrik santrallerin fiili çalışma durumları tamamıyla teknik ve ekonomik gereklilikler çerçevesinde, ülkemizin mevcut ve gelecekteki elektrik enerjisi arz güvenliği esas alınarak yapılan üretim planlarına uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

2001 yılından ertelenerek yapılamayıp 2002'ye aktarılan programlı bakım ve revizyonlar nedeni ile 2002 yılında linyit yakıtlı santrallerin tam kapasite ile çalıştırılmaları mümkün olmamakla birlikte, elektrik enerjisi üretimindeki azalma nedeniyle, EÜAŞ Genel Müdürlüğü'nce işletilmekte olan ve kapatılması planlanan hiç bir Linyit ocağı bulunmamaktadır.

Ayrıca, Hükümetlerarası nitelikte olan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da onaylanan anlaşmalarla yurt dışından doğal gaz alımı yapılmakta olup, BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından belirli bir program çerçevesinde sürdürülmüktedir.

1996-2002 yılları için anılan santrallerin brüt elektrik enerjisi miktarları ek-1'de tablo halinde gösterilmiştir. Linyit santralleri yukarıda açıkladığım ve ek-1'deki tablodan da görüleceği üzere, 2001 yılı kapasitelerini de aşacak biçimde risk alma pahasına çalıştırılarak elektrik enerjisi üretmiş ve ülkemizde elektrik enerjisi kısıntı ve kesintilerine meydan verilmemiştir. Ancak, ertelenen bakım, onarım ve rehabilitasyonlar 2002 yılına devredilerek ülke malı olan santrallerin teknik gereklilik arz eden tüm revizyonların yapılması kaçınılmaz olmuştur.

## EÜAŞ TERMİK SANTRALLARI 1996-2002 YILLARI BRÜT ÜRETİMİ

| SANTRAL<br>ADI | BRÜT ÜRETİM (kwh) |                |                |                |                |                | 2002 YILI İLK 6 AYLIK<br>FİİLİ ÜRETİM |
|----------------|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|---------------------------------------|
|                | 1996              | 1997           | 1998           | 1999           | 2000           | 2001           |                                       |
| AFSİN-ELBİSTAN | 5.448.410.000     | 5.010.480.000  | 7.693.310.000  | 7.689.660.000  | 4.731.890.000  | 5.234.080.000  | 1.748.260.000                         |
| ÇAYIRHAN (*)   | 1.298.193.000     | 1.713.362.000  | 1.486.503.000  | 2.007.489.000  | 3.940.777.000  | 1.546.623.000  | -                                     |
| KANGAL         | 1.606.314.000     | 1.706.781.000  | 1.707.831.000  | 1.656.564.000  | 2.360.094.000  | 2.705.253.000  | 1.208.751.000                         |
| KEMERKÖY       | 1.398.400.000     | 2.216.300.000  | 1.995.210.000  | 2.392.170.000  | 2.922.250.000  | 2.924.650.000  | 1.689.210.000                         |
| ORHANELİ       | 300.007.000       | 1.078.560.000  | 1.215.018.000  | 1.418.256.000  | 1.395.639.000  | 1.487.367.000  | 704.340.000                           |
| SEYİTÖMER      | 4.243.810.000     | 4.340.996.000  | 4.154.850.000  | 4.031.900.000  | 3.503.285.000  | 3.842.800.000  | 1.707.440.000                         |
| SOMA-A         | 308.179.000       | 367.298.000    | 357.586.000    | 348.188.000    | 364.704.000    | 355.850.000    | 108.759.000                           |
| SOMA-B         | 5.453.955.000     | 6.446.326.500  | 5.709.262.000  | 6.256.170.250  | 6.352.477.350  | 5.694.627.500  | 2.517.672.000                         |
| TUNÇBİLEK      | 2.120.206.000     | 2.232.326.550  | 2.002.884.750  | 1.954.487.500  | 1.927.741.700  | 1.787.299.700  | 763.234.000                           |
| YATAĞAN        | 3.403.895.000     | 3.521.190.000  | 3.854.980.000  | 2.902.200.000  | 4.283.350.000  | 3.561.085.000  | 1.260.651.000                         |
| YENİKÖY        | 1.942.082.000     | 1.646.255.000  | 2.124.020.000  | 2.253.950.000  | 2.171.645.000  | 2.271.825.000  | 783.285.000                           |
| LİNYİT TOPLAM  | 27.523.451.000    | 30.279.875.050 | 32.301.454.750 | 32.911.034.750 | 33.953.853.050 | 31.411.460.200 | 12.491.602.000                        |
| AMBARLI D.GAZ  | 7.247.736.000     | 8.376.925.000  | 9.685.126.000  | 8.993.629.000  | 8.561.338.000  | 8.948.294.000  | 4.484.224.000                         |
| BURSA D.GAZ    | -                 | -              | -              | -              | 9.149.349.000  | 10.654.140.000 | 5.474.325.000                         |
| HAMİTABAT      | 7.188.547.000     | 7.756.109.000  | 7.307.768.000  | 6.660.459.000  | 7.481.160.000  | 7.646.929.000  | 3.764.237.000                         |
| D. G. TOPLAM   | 14.436.283.000    | 16.133.034.000 | 16.992.894.000 | 15.654.088.000 | 25.191.847.000 | 27.249.363.000 | 13.722.786.000                        |

(\*) : Çayırhan 1.ve 2. Üniteler 01.07.2000 tarihinde 3.ve 4. Üniteler 04.10.2001 tarihinde Park Termik A.Ş'ye devredilmiştir.